

Verlagg bijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub, 15/16 juni 2000

Aan deze dagen namen deel: Kees den Boer (alleen 16 juni), Peter Coesel, Mineke Doorman, Ton Joosten, Frans Kouwets (alleen 16 juni), Koos Meesters (alleen 15 juni), Henk van der Meulen, Frans Roefs (alleen 16 juni), Henk Schulp en Bart van Tooren.

Op **15 juni** werd, begunstigd door prachtig weer, onder leiding van Bart van Tooren een bezoek gebracht aan enkele bezittingen van Natuurmonumenten in Ankeveen en Kortenhoef (Het Hol).

's Morgens, in Ankeveen, ging het om een aantal tamelijk recent (circa 10 jaar geleden) uitgegraven petgaten, temidden van wei-en hooilanden. De petgaten in kwestie bleken nog nauwelijks door waterplanten in bezit genomen. Bij gebrek aan uitknijpbaar substraat konden dan ook slechts planktonnetmonsters worden genomen. Door ondergetekende werden uit twee verschillende petgaten monsters geanalyseerd, te weten op de Amersfoortcoördinaten 136.2 x 475.4 (het eerste petgat waar door de groep bij werd stilgestaan, gelegen in beweide terrein) en 136.2 x 475.3 (een petgat in het verlengde van de hierna te noemen sloot, omringd door hooiland en deels ook bosschages). Op 136.1 x 475.3 werd een ondiepe, brede sloot bemonsterd. Hier was de verlanding verder gevorderd. Monsters werden verzameld door het uitknijpen van dichte, ondergedoken vegetaties van Bronmos (*Fontinalis antipyretica*). Tenslotte werd, op 136.0 x 475.2, een oud trilveenrestant bemonsterd door het uitknijpen van diverse mossoorten (*Calliergonella cuspidata*, *Calliergon cordifolium* en *Sphagnum palustre*).

's Middags werden we door een opzichter van Natuurmonumenten rondgevoerd in Het Hol. Naast het open water van tochten en petgaten waren we ook in de gelegenheid enkele oudere en nieuwere trilveenpercelen te bemonsteren. Achtereenvolgens werd op de volgende plekken gemonsterd (Amersfoortcoördinaten helaas nog niet beschikbaar):

* Trilveen bij Witte Water. Recentelijk zijn hier vanuit het relatief basenrijke omringende oppervlaktewater een aantal smalle geultjes het zure *Sphagnum*-veen in gegraven. In deze geultjes zijn zwak zure, mesotrofe condities ontstaan, getuige onder meer het voorkomen van macrofytensoorten als Snavelzegge (*Carex rostrata*), Draadzegge (*Carex lasiocarpa*) en Klein Blaasjeskruid (*Utricularia minor*). Knijpmonster Klein Blaasjeskruid.

* Trilveen bij Diepe Gat. Ook hier is, een aantal jaren terug, beperkte toegang van oppervlaktewater in een zuur *Sphagnum*-veen gerealiseerd en wel in een enkele meters brede, langgerekte strook parallel aan de oever. In deze zone heeft zich inmiddels een karakteristieke mesotrofe trilveenvegetatie gevestigd met soorten als Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*), Wateraardbei (*Comarum palustre*), en Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*). Lokaal werd zelfs Groenknolorchis (*Sturmia loeselii*) aangetroffen. Bemonsterd werd door het uitknijpen van diverse mossoorten (*Calliergonella*, *Sphagnum*) en Klein Blaasjeskruid.

* Trilveen 'Lange Akker'. Van oudsher bevinden zich op dit *Sphagnum*-trilveenperceel enkele ondiepe, met Schorpioenmos (*Scorpidium scorpioides*)

Verlagg bijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub, 15/16 juni 2000

begroeide slenkjes. Juist deze (zwak-zure) *Scorpidium*-slenkjes bleken in het verleden rijk aan bijzondere sieralgsorten; zie de bijdrage van J. Heimans & W. Meijer in de publicatie *Kortenhoeft* (redactie W. Meijer en R. de Wit; Amsterdam, 1955). Helaas is de oppervlakte aan *Scorpidium*-slenkjes in Het Hol door voortschrijdende verlanding (verdringing door *Sphagnum*) de afgelopen decennia sterk teruggelopen; reden tot het recentelijk creëren van nieuwe zwakzure trilveenhabitats, als bovengenoemde. Bij ons bezoek bleken nog slechts verspreide plukjes *Scorpidium* aanwezig. Voor het bemonsteren van de desbetreffende slenkjes werd dan ook merendeels ander substraat benut, waaronder Klein Blaasjeskruid.

* Brede sloot aan de kop van 'Lange Akker'. De sloot was grotendeels opgevuld met Waterviolier (*Hottonia palustris*) en Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*). Bemonsterd werd door het uitknippen van Waterviolier.

* Tocht bij 'Blauwe Boerakker'. Bij het bemonsteringspunt bevond zich aan een fraaie verlandingsgordel van Krabbenscheer (*Stratiotes aloides*) en (meer naar de oever) Grote Boterbloem (*Ranunculus lingua*). Bemonstering door het uitknippen van Groot Blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*) en Aarvederkruid (*Myriophyllum spicatum*).

* Petgat bij aanlegplaats boot (nabij Moleneind 55). Het (opvallend heldere) water bevatte dichte vegetaties van Grof Hoornblad (*Ceratophyllum demersum*). Hier werd een planktonnetmonster genomen.

Op **16 juni** werden de verzamelde monsters bekeken in een der practicumzalen op het Biologisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam, in de Watergraafsmeer. Er was ruimschoots gelegenheid om vele fraaie vormen te bewonderen die men in Nederland niet gauw onder ogen krijgt, maar ook kon stilgestaan worden bij de determinatie van enkele lastige, vaak minder tot de verbeelding sprekende soorten. In de loop van de middag werd beraad gehouden over de huidige stand van zaken en de gewenste verdere voortgang van onze 'club'. Na introductie van de nieuwkomers en een korte rapportage van de activiteiten der overige deelnemers concentreerde de discussie zich vooral op het presenteren van onze activiteiten op 'Het Net'. Kees bleek erin geslaagd om (in Engeland) een gratis website te bemachtigen met 20 MB schijfruimte. Het adres: <http://www.desmids.f2s.com/>

Gesuggereerd werd om op deze site iets te vertellen over sieralgen in het algemeen, over bijzondere waarnemingen in Nederland (lieftst met illustratie) en over de activiteiten van onze groep. Wellicht kan ook de alfabetisch gerangschikte Nederlandse soortenlijst met ecologische indicatiewaarden, zoals gepresenteerd in Wetenschappelijke Mededeling No. 224, erop gezet worden. Ook kan gedacht worden aan het vervaardigen van verspreidingskaartjes van bijzondere (aansprekende) soorten die iets zeggen over de achteruitgang/voortgang van natuurwaarden in Nederland.

Afgesproken wordt tenslotte om in het najaar weer in Amsterdam bijeen te komen voor een korte vergadering. Peter zal de door hem in Ankeveen en Het Hol genomen monsters uitdetermineren en de soortenlijsten aan de andere deelnemers opsturen. Wellicht kunnen zij de lijsten nog aanvullen. Ook zal hij

**Verlag bijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub,
15/16 juni 2000**

een deelnemerslijst meesturen, met het verzoek om de adresgegevens aan te vullen met telefoonnr. en eventueel e-mailadres.

Eenieder wordt weer opgeroepen om uit te zien naar potentiële belangstellenden die de groep zouden kunnen versterken. Nogmaals wordt benadrukt dat van de deelnemers geen enkele soortenkennis wordt verwacht, slechts algemene belangstelling voor de groep van de sieralgen.

Peter Coesel,
Amsterdam, 27 juli 2000